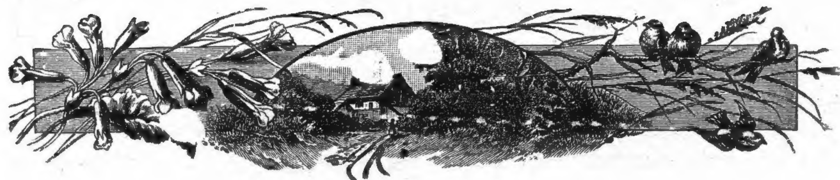

JONOS PRANAŠYSTĖ.

ĮVADA.

1. Jonos vardas, ebr. *Jonah*, reiškia: karvelis. Jis buvo sūnus iš kitur nežinomo Amatio (ebr. Amitthai). Jona minimas 4 Kar. 14, 25; iš čia sužinome, kad jis buvo kilęs iš *Geth-hachefer*, nedidelio miestelio Zabulono giminės plote į šiaurę nuo Nazarėto, kad jis gyveno ir ėjo pranašo pareigas Jeroboamo II laikais (824-772); tam karaliui Jona paskelbė Viešpaties vardu, kad jis atgausiąs kai kurias kitados priešų paimtas savo karalystės dalis. Jona tat buvo pranašu tuo pačiu metu, kaip Amosas ir Ozėjas. Savo knygoje Jona pats gana plačiai pasakoja, kaip jam buvo Viešpaties pavesta raginti Ninivės gyventojus daryti atgailą, kaip jis mėgino priešintis Viešpaties įsakymui kaip priverstas pavestą sau pareigą atliko, kokios buvo Jonos pamokslų Ninivėje pasėkos.

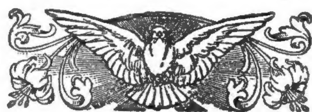
Turinio atžvilgiu Jonos knygą galima padalinti šiaip: Pirmoje knygos dalyje (1,1 - 2,11) kalbama apie tai, kaip Jona, gavęs Viešpaties įsakymą eiti į Ninivę, mėgina laivu bėgti į kitą šalį ir įmetamas į jūrą (1, 1-16), ir kaip jis buvo prarytas bangžuvies (2; 1-11). Antroje knygos dalyje (3, 1-4, 1) kalbama apie antrą Jonos siuntimą į Ninivę, kurios gyventojai daro atgailą ir kurių Dievas pasigaili (3, 1-10), ir apie Jonos Dievui pareikštą nepasitenkinimą (4, 1-11).

2. Jonos Pranašystė skiriasi nuo visų kitų pranašų knygų tuo, kad joje nerandame jokios pranašystės, tik pasakojimą. Tačiau arčiau įsižiūrėjus, negalima nematyti, kad ir joje skelbiama tokių pat tiesų, kokias skelbė kiti Dievo siųstieji pranašai. Kaip dauguma kitų pranašų, pranašaudami prieš pagonis, mokino ir aiškino, jog Izraėlio Dievas yra visų tautų Dievas ir jog jo apvaizda lygiai teisingai visus pasiekia, taip ir Jona turėjo parodyti visiems kilniu vaizdu tą Dievo rūpesnį pagonimis ir tą jo apvaizdą. Jis siunčiamas į Ninivę skelbti tam miestui žuvimo, jei šis nedarys atgailos. Tas pranašo siuntimas pas pagonis buvo jiems įspėjimas, kad Dievas yra visų Viešpats ir Gelbėtojas, o Niniviečių pasiryžimas susiderinti su Viešpačiu buvo kaltinimas atkakliems atgailos daryti ne-

norintiems žydams (plg. Iz. 65, 1, 2; Mt. 12, 40). Be šio kilnaus savo pašaukimo pranašas Jona žymus dar ir tuo, kad jam teko būti figūra iš numirusiųjų atsikeliančio Išganytojo (plg. Jonos 2, 1 ir Mt. 12, 40).

3. Jonos knygoje kalbama apie ne vieną tikrai nepaprastą stebuklą. Bet ar galima dėl to abejoti apie pasakojamų įvykių tikrumą? Racionalistai ir visi, kurie kiekvieną stebuklą laiko negalimu dalyku, žinoma, negali kitaip žiūrėti į Jonos pasakojimą, kaip tik į legendą, kurioje gal yra ir šiek tiek realaus pagrindo. Bet dieviškasis mūsų Išganytojas laikė Jonos pasilikimą bangžuvies viduriuose tikrai įvykusiu faktu, jis nurodė jį kaipo figūrą savo atsikėlimo iš numirusių. Mes jam galime ir turime tikėti. Neturėjo abejonių apie Jonos pranašytės tikrumą senovės žydų tauta. Stebuklinga Jonos istorija visuomet gyva stovėjo krikščionių akyse, ypač pirmais krikščionijos laikais, kaip tai galima suprasti kad ir iš daugelio katakombose išlikusių paminklų. Pats pasakojimas su visomis jo smulkmenomis gyvai liudija, kad autorius norėjo parašyti ne prasimanytus, girdėtus, bet pergyventus dalykus.

Nors autorius, kalbėdamas apie Joną vartoja trečiąjį asmenį, bet tai nėra pakankamas įrodymas, kad autorius nebuvo pats Jona. Juk ir kai kurių kitų Sen. Test. knygų autoriai (Danielis, Mozė) kalba apie save kaip apie trečią asmenį. Nėra knygoje bent kiek tikresnių davinių, kad ji būtų buvusi parašyta vėlesniais negu Jonos laikais. Keletas Jonos pranašystėje nurodomų aramaizmų turėjo būti tikriausiai šiaurinės Palestinos tarmės ypatobė. Sutinkamas knygoje vienas kitas panašumas su vėlesnių psalmių žodžiais gali būti aiškinamas įtaka, kokios darė Jonos pranašystė vėlesniems rašytojams. Taigi pranašystė buvo tikriausiai parašyta paties Jonos.

PROPHETIA IONAE. JONOS PRANAŠYSTĖ.

I. 1. Jona laive.

Caput I. 1 Et factum est ver-
bum Domini ad Ionam filium
Amathi, dicens: 2 Surge, et vade
in Niniven civitatem grandem, et
praedica in ea: quia ascendit ma-
litia eius coram me. 3 Et surrexit
Ionas, ut fugeret in Tharsis a fa-
cie Domini, et descendit in Iop-
pen, et invenit navem euntem in
Tharsis: et dedit naulum eius, et
descendit in eam ut iret cum eis
in Tharsis a facie Domini.
4 Dominus autem misit ven-
tum magnum in mare: et facta
est tempestas magna in mari, et
navis periclitabatur conteri. 5 Et
timuerunt nautae, et clamaverunt

1 perskyrimas. 1 Viešpaties
žodis buvo suteiktas Amatio sū-
nui Jonai ir buvo pasakyta: 2 Kel-
kis ir eik į didį Ninivės miestą
ir sakyk jame pamokslus, nes jos
piktumas pasiekė mane. 3 Bet Jo-
na atsikėlė, kad bėgtų nuo Vieš-
paties veido į Tarsį, nusileido į Jo-
pę, rado laivą plaukiantį į Tarsį,
užmokėjo kelionės pinigus ir įžen-
gė į jį, kad plauktų draug su ki-
tais nuo Viešpaties veido į Tarsį.
4 Bet Viešpats siuntė didelį vė-
ją ant jūros; kilo didelė audra jū-
roje ir buvo pavojus, kad laivas
nesudužtų. 5 Jūrininkai nusigan-
do ir kiekvienas šaukėsi savo die-

1,1—16. Jona Dievo siunčiamas į Ninivę atgailos skelbti nenori ten eiti, sėda į laivą; kilus audrai ir, laivui esant žuvimo pavojuje, Jona įmetamas į jūrą.

(1,2) *Ninivę.* Labai sena Asirijos karalių sostinė Ninivė buvo prie Tigrio upės, jos rytų karnte ties dabartiniu Mosulu. Didžiausi jos griuvėsiai atrasti mūsų laikais dar tebetyrinėjami ir dabar. Plg. Prad. 10, 11.12; žem. 3,3. — *Sakyk pamokslus.* Anot ebr. t.: šauk prieš ją. Kaip kiti pranašai gaudavo įsakymų pranašauti prieš svetimas tautas, kad žydai suprastų, jog jis yra visų tautų karalius ir Viešpats, taip dabar Dievas siunčia pranašą pas pagonis, kad parodytų, jog jis yra visų Dievas, kurs ir jais rūpinasi, ir kad nurodytų, kad ir pagonys turi kada nors pažinti tikrąjį Dievą. — *Pasiekė mane.* Nuodėmės šaukia į dangų, pasiekia Dievą, kai jos daromos viešai be drovos, griaunant įgimtąją ir dorovinę tvarką. — (3) *Į Tarsį:* į Tartesą Ispanijoje. Dievas buvo įsakęs Jonai keliauti į rytus, jis bėga į vakarus nuo Viešpaties veido, nuo Jeruzalės, kame buvo Viešpaties bažnyčia, kurioje jis ypatingu būdu pareikšdavo savo čia buvimą; jis bijo, kad Viešpats nepakartotų jam savo įsakymo. Kodėl Jona taip labai nenorėjo eiti į Ninivę? Toliau (4,1—3) jis pats padeda rasti atsakymą į šį klausimą. Jis bijojo, kad gailestingasis Dievas po įspėjimų gali pasigailėti Ninivės ir jai dovanoti. Jona, kaip ir daugelis žydų, nenorėjo suprasti, kad Viešpats yra taip pat pagonių, ne tik žydų Dievas, kurs rūpinasi visais ir visiems teikia savo malonių. Be to, Asirijos karaliai jau nuo senų laikų buvo nekartą pažeminę Izraėlio karalystę ir gal ne vieną sykį privertę mokėti sau duoklę. Todėl Ninivė Jonai buvo ir jo tautos priešų sostinė.

(4) *Didelė audra.* Plg. Apd. 27, 14... — (5) *Rykus:* krovinių dalį, ba-

viri ad deum suum: et miserunt
vasa, quae erant in navi, in mare,
ut alleviaretur ab eis: et Ionas
descendit ad interiora navis, et
dormiebat sopore gravi. 6 Et ac-
cessit ad eum gubernator, et di-
xit ei: Quid tu sopore deprimeris?
surge, invoca Deum tuum, si for-
te recogitet Deus de nobis, et
non pereamus. 7 Et dixit vir ad
collegam suum: Venite, et mitta-
mus sortes, et sciamus quare
hoc malum sit nobis. Et mise-
runt sortes: et cecidit sors super
Ionam. 8 Et dixerunt ad eum: In-
dica nobis cuius causa malum
istud sit nobis: quod est opus
tuum? quae terra tua? et quo va-
dis? vel ex quo populo es tu?
9 Et dixit ad eos: Hebraeus ego
sum, et Dominum Deum caeli
ego timeo, qui fecit mare et ari-
dam. 10 Et timuerunt viri timore
magno, et dixerunt ad eum: Quid
hoc fecisti? (Cognoverunt enim
viri quod a facie Domini fugeret,
quia indicaverat eis.) 11 Et dixe-
runt ad eum: Quid faciemus tibi,
et cessabit mare a nobis? quia
mare ibat, et intumescebat. 12 Et
dixit ad eos: Tollite me, et mitti-
te in mare, et cessabit mare a
vobis: scio enim ego quoniam
propter me tempestas haec gran-
dis venit super vos.

vo; jie išmetė buvusius laive ry-
kus į jūrą, kad jis palengvėtų.
Tuo tarpu Jona buvo nusileidęs
į laivo vidų ant dugno ir kietai
miegojo. 6 Tuomet priėjo prie jo
vairininkas ir jam tarė: Ko tu taip
pasiduodi miegui? kelkis, šaukis
savo Dievą, gal Dievas atsimins
mus ir mes nežūsime. 7 Be to,
jie kalbėjosi tarp savęs: Eikite
čia, meskime burtas, tai mes ži-
nosime, kodėl ta nelaimė mus iš-
tiko. Jie metė burtas ir burta puo-
lė ant Jonos. 8 Tuomet jie jam
tarė: Pasakyk mums kieno kalčia
ta nelaimė mus ištinka? Koks ta-
vo verslas? kuri tavo šalis ir kur
tu keliauji? iš kurios tu tautos?
9 Jis jiems atsakė: Aš ebrajis ir
garbinu Viešpatį, dangaus Dievą,
kurs yra padaręs jūrą ir sausumą.
10 Tai tie žmonės labai išsigan-
do ir jam tarė: Kodėl tu tai pa-
darei? (Nes jie buvo sužinoję, jog
jis bėga nuo Viešpaties veido, —
jis pats buvo jiems pasisakęs).
11 Tuomet jie jam kalbėjo: ką mes
turime tau padaryti, kad jūra
mums nurimtų? nes jūra banga-
vo ir vis kilo. 12 Jis jiems atsakė:
Imkite mane ir meskite į jūrą,
tuomet jūra jums nurims, nes aš
žinau, kad ta didelė audra puolė
jus dėl manęs.

---

lastą. — (6) *Vairininkas:* laivo vir-
šininkas. Kilus audrai laivo žmonės
matomai buvo pastebėję, kad vienas
keleivis kažin kur dingęs, ir jo ieš-
kojo. — *Šaukis savo Dievą.* Pavo-
jus visiems bendras, todėl visi turi
dalyvauti maldoje. — (7) *Meskime
burtas.* Audrai nesiliaujant jūrinin-
kams ateina mintis, kad kuri nors
įžeista dievybė jiems keršija, ir jie
stengiasi įspėti, kas tą dievybę yra
įžeidęs. Kad burta nurodo Jo-
ną, tai
padarė Dievo valia. — (10) *Išsigan-
do:* jie patys dabar bijojo, kad kuo
nors neužrūstintų to taip galingo Die-
vo, kurs yra dangaus ir jūros val-
dovas. — (11) *Ką mes turime...* Jū-
rininkai dabar žino, kad Jona kaltas,
bet nežino, kaip jie galėtų numalšin-
ti Dievo rūstybę, kuri pasireiškė bai-
sios audros sukėlimu. Pats Jona tu-
ri nurodyti jiems būdą. — (12) *Im-
kite mane...* Kadangi dėl kilusios
audros gręsia pavojus visų gyvybei,
Jona mano, kad Dievas nori nubaus-
ti jį mirtimi, ir pats prisiima nuo-
lankiai tą bausmę, kad kiti nežūtų
be reikalo draug su juo.

[13] Et remigabant viri ut reverterentur ad aridam, et non valebant: quia mare ibat, et intumescebat super eos. [14] Et clamaverunt ad Dominum, et dixerunt: Quaesumus Domine, ne pereamus in anima viri istius, et ne des super nos sanguinem innocentem: quia tu Domine, sicut voluisti, fecisti. [15] Et tulerunt Ionam, et miserunt in mare: et stetit mare a fervore suo. [16] Et timuerunt viri timore magno Dominum, et immolaverunt hostias Domino, et voverunt vota.

[13] Tie žmonės ėmė irtis, kad sugrįžtų prie sausumos, bet neįstengė, nes jūra bangavo ir kilo prieš juos. [14] Tuomet jie šaukėsi į Viešpatį ir kalbėjo: Maldaujame, Viešpatie, kad nežūtumėm dėl šito žmogaus gyvybės, ir teneateina ant mūsų nekaltas kraujas, nes tu, Viešpatie, padarei, kaip norėjai. [15] Po to jie ėmė Joną ir įmetė į jūrą; ir jūra liovėsi siautus. [16] Tie gi žmonės labai bijojo Viešpaties, aukojo Viešpačiui aukas ir darė įžadų.

2. Jona bangžuvies pilve.

Caput II. [1] Et praeparavit Dominus piscem grandem ut deglutiret Ionam: et erat Ionas in ventre piscis tribus diebus, et tribus noctibus. [2] Et oravit Ionas ad Dominum Deum suum de ventre piscis. [3] Et dixit: Clamavi de tribulatione mea ad Dominum, et exaudivit me: de ventre inferi clamavi, et exaudisti vocem meam. [4] Et proiecisti me in profundum in corde maris, et flumen circumdedit me: omnes gurgites tui, et fluctus tui super me transierunt. [5] Et ego dixi: Abiectus sum a conspectu oculo-

2 perskyrimas. [1] Bet Viešpats pritaikė didelę žuvį, kad prarytų Joną. Ir Jona buvo žuvies pilve tris dienas ir tris naktis. [2] Tuomet Jona meldėsi Viešpačiui, savo Dievui, iš žuvies pilvo [3] ir sakė: Savo sielvarte aš šaukiau Viešpačiui, ir jis išklausė mane: iš po žemių gilumos šaukiau, ir tu išklausei mano balsą. [4] Tu įmetei mane į gilumą, į jūros širdį, ir srovė apsupo mane; visos tavo versmės ir tavo bangos perėjo per mane. [5] Aš tariau: Aš atmestas nuo tavo akių, tačiau aš vėl regėsiu tavo šventąją baž-

---

(13) *Ėmė irtis.* Anot ebr. t.: skrodė bangas. — Jūrininkai nedrįsta vykinti tokią bausmę; jie turi baimės, kad paskui Dievas nekeršytų jiems patiems dėl vieno jo garbintojo paskandinimo; jie gal mano, kad Joną paskandinus, nebus įvykinta Dievo jam apreikšta valia ir todėl mėgina grąžinti jį ten, iš kur jis bėgo. — (14) *Maldaujame...* Mes nenorime atimti gyvybę tavo pranašui, bet kad tu esi užsirūstinęs, jis pats prisipažino ir jūra mums tą pat sako; tavo tat valia vykinama mūsų rankomis (Jieron.).

2,1—11. Jona žuvies prarytas šaukiasi į Viešpatį ir po trijų dienų žuvies išspjaunamas į krantą.

(2,1) *Pritaikė.* Didelė žuvis buvo ne naujai Dievo sutverta; ji jau buvo jūroje, dabar gi Dievo sutvarkymu atsirado prie laivo, kai Jona buvo išmetamas. Kokios rūšies buvo ta žuvis, tekstas mums nepasako. Spėjama tačiau, kad galėjo būti ne bangžuvis, bet ryklys, canis carcharia; jų yra nemaža Tarpžemėje jūroje, jos ryja visa, ką nutveria. Yra buvę atsitikimų, kad tokiame sugautame ryklyje rasta visas žmo-

rum tuorum: verumtamen rursus
videbo templum sanctum tuum.
6 Circumdederunt me aquae us-
que ad animam: abyssus vallavit
me, pelagus operuit caput meum.
7 Ad extrema montium descendi:
terrae vectes concluserunt me in
aeternum: et sublevabis de cor-
ruptione vitam meam, Domine
Deus meus. 8 Cum angustiaretur
in me anima mea, Domini recor-
datus sum: ut veniat ad te ora-
tio mea ad templum sanctum
tuum. 9 Qui custodiunt vanitates
frustra, misericordiam suam dere-
linquunt. 10 Ego autem in voce
laudis immolabo tibi: quaecum-
que vovi, reddam pro salute Do-
mino. 11 Et dixit Dominus pisci:
et evomuit Ionam in aridam.

nyčią. 6 Vandenys apsupo mane
iki sielai; gelmė apsėmė mane,
jūra apdengė mano galvą. 7 Aš
nugrimzdau iki kalnų pašaknų; že-
mės užkaiščiai užrakino mane
amžinai; tačiau tu, Viešpatie, ma-
no Dieve, iškelsi mano gyvybę
iš sugedimo. 8 Kai mano siela
buvo suspausta manyje, aš atsi-
miniau Viešpatį, kad mano mal-
da ateitų prie tavęs į tavo šven-
tąją bažnyčią. 9 Tie, kurie sergi
niekingas tuštybes, palieka tą,
kurs yra jų pasigailėjimas. 10 Aš
gi gyriaus balsu aukosiu tau; ką
tik esu pasižadėjęs, atiduosiu
Viešpačiui už išgelbėjimą. 11 Tuo-
met Viešpats įsakė žuviai, ir ji iš-
spjovė Joną į krantą.

II. 1. Jona Ninivėje.

Caput III. 1 Et factum est
verbum Domini ad Ionam secun-

3 perskyrimas. 1 Viešpaties
žodis buvo antrą sykį suteiktas

---

gaus lavonas, net visas arklys. — *Buvo žuvies pilve.* Gyvo žmogaus pasilikimas žuvies pilve per tris dienas negali būti išaiškintas be stebuklo. Dievas galėjo daugybe kitokių būdų priversti Joną klausyti savęs, tačiau jis pasirinko tą, ne kitą, nes tas turėjo būti nurodymas dar didesnio stebuklo. Tas, kurs duoda kūdikiui gyvybę motinos kūne ir ją išlaiko (Kiril.), gali ją apsaugoti ir išlaikyti, nors paprasti gamtos įstatymai būtų tam priešingi. Išsireiškimai: *tris dienas ir tris naktis* nereikia suprasti apie 72 valandų laikotarpį. Žydų įpročiu, nepasibaigusi ar tik prasidėjusi diena laikomos atskiromis dienomis. Jona galėjo būti įmestas į jūrą, sakysim, penktadienio pavakarėje, pasilikti ten visą šeštadienį ir būti išmestas į krantą sekmadieniui prasidėjus; tai ir buvo jau trys dienos ir trys naktys. Plg. Est. 4,16; 5,1. — **(3)** *Ir sakė.* Jonos maldoje išreikšti jo širdies jausmai: baimė dėl pavojaus ir vietos, kurioje dabar pasilieka, taip pat troškimas išsigelbėti sujungtas su išsigelbėjimo viltimi. Maldoje yra panašumų į psalmių žodžius. Plg. Ps. 119,1; 1 Kar. 15,4. — *Išklausė mane.* Kad Jona tebėra dar gyvas žuvies pilve, tai yra laidas, kad Dievas išklausė jo maldą. — **(4)** *Visos tavo...* Plg. Ps. 41,8. — **(6)** *Jūra apdengė.* Anot ebr. t.: švendrės apsivyniojo aplink mano galvą. — **(7)** *Iki kalnų pašaknų:* iki vietai, kurioje jūros gelmėse yra aukštų kalnų šaknys. Plg. Ps. 23,2. — *Iškelsi mano gyvybę...* Plg. Ps. 16,10. — **(8)** *Į tavo šventąją...* Plg. Dan. 6,10; Ps. 62,2.3. — **(9)** *Sergi niekingas tuštybes:* laikosi stabų. — *Palieka tą, kurs...*: Dievą, kurs yra visokio gerumo ir pasigailėjimo šaltinis. Plg. Ps. 143,2. — **(10)** *Aukosiu tau...* Panašių įžadų darė Ezekijas. 4 Kar. 20,5; Iz. 38,20. Eb. t. malda baigiama žodžiais: pagalba ateina iš Viešpaties. — **(11)** *Ji išspjovė...* Tai buvo antras Viešpaties Jonai padarytas stebuklas. Išspjautas buvo Jona, be abejo, į Palestinos krantą.

do, dicens: [2] Surge, et vade in
Niniven civitatem magnam: et
praedica in ea praedicationem,
quam ego loquor ad te. [3] Et sur-
rexit Ionas, et abiit in Niniven
iuxta verbum Domini: et Ninive
erat civitas magna itinere trium
dierum. [4] Et coepit Ionas introire
in civitatem itinere diei unius:
et clamavit, et dixit: Adhuc qua-
draginta dies, et Ninive subver-
tetur.
[5] Et crediderunt viri Ninivitae
in Deum: et praedicaverunt ie-
iunium, et vestiti sunt saccis a
maiore usque ad minorem. [6] Et
pervenit verbum ad regem Nini-
ve: et surrexit de solio suo, et
abiecit vestimentum suum a se,
et indutus est sacco, et sedit in
cinere. [7] Et clamavit, et dixit in
Ninive ex ore regis et principum
eius, dicens: Homines, et iumen-
ta, et boves, et pecora non gus-
tent quidquam: nec pascantur, et
aquam non bibant. [8] Et operian-

Jonai ir pasakyta: [2] Kelkis ir eik
į didelį Ninivės miestą ir skelbk
jame žinią, kurią aš tau teikiu.
[3] Jona atsikėlė ir išėjo į Ninivę,
kaip Viešpats buvo sakęs. Nini-
vė gi buvo didelis miestas per
tris dienas apeinamas. [4] Jona pra-
dėjo eiti į miesto vidų atlikda-
mas vienos dienos kelionę: jis
šaukė ir sakė: dar keturios dešim-
tys dienų, ir Ninivė bus su-
griauta.
[5] Tuomet Ninivės žmonės įti-
kėjo Dievui, paskelbė pasninką
ir apsivilko ašutinėmis nuo dide-
lio iki mažam. [6] Žinia pasiekė Ni-
nivės karalių; jis atsikėlė iš savo
sosto, numetė nuo savęs savo dra-
bužius, apsivilko ašutine ir atsisė-
do į pelenus. [7] Jis liepė šaukti ir
paskelbti karaliaus ir kunigaikščių
vardu tokį įsakymą: Žmonės ir
gyvuliai, jaučiai ir avys tegul nie-
ko neragauja; tenebūna ganomi ir
tenegeria vandens. [8] Žmonės ir gy-
vuliai tebūna apsupti ašutinėmis

3,1—10. Jona Dievo įsakymu paskelbia Ninivėje jos žuvimą; niniviečiai daro atgailą; Dievas jų pasigaili.

(3,3) *Buvo didelis miestas.* Anot ebr. t.: buvo miestas didelis Viešpačiui. Dievas miesto išgelbėjimą laikė svarbiausiu dalyku, nes jame buvo be galo didelė jo sutvertų žmonių daugybė (Teod.). — *Per tris dienas apeinamas.* Diodoras Sikulas rašo, kad aplink visą Ninivę buvę 480 varsnų kelio. Bet čia tikriausiai nurodoma ne kiek laiko reikėjo sugaišti, kad žmogus galėtų apeiti aplink visą Ninivę, bet kiek dienų reikėjo Jonai, kad jis suskubtų nueiti į visas miesto dalis ir visur paskelbtų Dievo grąsymus. Vienu bendru Ninivės vardu vadinosi iš tikrųjų keturi miestai: Ninivė, Rechaboth-Ir, Chalė ir Rezen. Asirijos karaliai gyveno tai pačioje Ninivėje, tai Chalėje. Gal ir Jonos laikais karaliaus būstinė buvo Chalėje, t. y. pietinėje didžiulio miesto dalyje. Jona atvykdamas iš pietų turėjo ją visų pirma pasiekti, ir žinia apie jo pranašystę turėjo pasiekti karalių jau pirmą pranašo atvykimo dieną. — (4) *Dar keturios...* Be abejo, tai turėjo būti tik trumpai išreikštas ilgesnių Jonos pamokslų turinys. — (5) *Įtikėjo Dievui.* Niniviečiai, kaip ir kiti pagonys, turėjo savo dievų: bet jie laikė galingais ir kitų tautų dievus; gal jie buvo girdėję apie ypatingą galią, kurią nekartą yra parodęs Viešpats padėdamas savo tautai. Jų sąžinė jiems sakė, kad jie buvo užsipelnę žuvimą; pranašui skelbiant, Dievas suteikė niniviečių protui šviesos, ragino juos tikėti ir daryti atgailą. Viršujiniai atgailos pasireiškimai čia įvardijami tokie pat, kokie buvo pas žydus, bet taip pat ir kituose rytų kraštuose. — (7) *Gyvuliai, jaučiai.* Kaip iškilmėse puošiami ir gyvuliai (arkliai, mulai), gedulingose gi eisenose ir jie gauna gedulo žymių, taip turi dabar jie da-

tur saccis homines, et iumenta,
et clament ad Dominum in for-
titudine, et convertatur vir a via
sua mala, et ab iniquitate, quae
est in manibus eorum. [9] Quis
scit si convertatur, et ignoscat
Deus: et revertatur a furore irae
suae, et non peribimus? [10] Et vi-
dit Deus opera eorum, quia con-
versi sunt de via sua mala: et mi-
sertus est Deus super malitiam,
quam locutus fuerat ut faceret
eis, et non fecit.

ir tegul galingai šaukiasi Viešpa-
ties; tegul kiekvienas grężiasi nuo
savo pikto kelio ir nuo neteisy-
bės, kuri yra jų rankose. [9] Rasi
Dievas apsigręš ir dovanos, rasi
gręšis nuo savo rūstybės užsi-
degimo ir mes nežūsime? [10] Tuo-
met Dievas matė jų darbus, kad
jie nusigręžė nuo savo pikto ke-
lio, ir Dievas pasigailėjo ir nepa-
darė to pikto, kurį sakėsi jiems
darysiąs.

2. Jonos nepasitenkinimas.

Caput IV. [1] Et afflictus est
Ionas afflictione magna, et iratus
est: [2] et oravit ad Dominum, et
dixit: Obsecro Domine, numquid
non hoc est verbum meum, cum
adhuc essem in terra mea? prop-
ter hoc praeoccupavi ut fugerem
in Tharsis: scio enim quia tu
Deus clemens, et misericors es,
patiens, et multae miserationis, et
ignoscens super malitia. [3] Et nunc
Domine tolle quaeso animam
meam a me: quia melior est mi-
hi mors quam vita. [4] Et dixit Do-
minus: Putasne bene irasceris tu?

[5] Et egressus est Ionas de
civitate, et sedit contra Orientem

4 perskyrimas. [1] Jona bu-
vo labai susikrimtęs ir įpykęs.
[2] Jis meldėsi Viešpačiui ir sakė:
Meldžiamasis Viešpatie, argi ne
tas yra mano žodis, kai aš dar
tebebuvau savo šalyje? todėl tai aš
norėjau išvengti ir bėgau į Tar-
sį, nes aš žinau, kad tu Dievas
maloningas ir gailestingas, kan-
trus ir didelio pasigailėjimo, ir
dovanojąs piktumą. [3] Taigi, Vieš-
patie, atimk iš manęs mano gy-
vybę, nes man geriau mirti, kaip
gyvam būti. [4] Tuomet Viešpats
jam tarė: Ar manai, kad tu tei-
singai pyksti?
[5] Jona gi išėjo iš miesto ir
atsisėdo į rytus nuo miesto. Jis

---

lyvauti Ninivės atgailoje. Plg. 2 Kar. 12,3; Iz. 30,23,24; Rom. 8,19—12. — (8) *Galingai šaukiasi.* Šis pasakymas tiesioginai liečia tik žmones. — *Nuo neteisybės.* Ebr. t.: smurto. — Tai buvo vienas didžiausių Ninivės nusikaltimų. — (9) Plg. Joėl. 2,14.

4,1—11. Jona išreiškia savo nepasitenkinimą Viešpačiui dėl jo gailestingumo Ninivei ir gauna iš Viešpaties pamokinimą.

(4,1) *Buvo labai susikrimtęs...*: kad Dievas gailisi jo tautos priešų, kurie jau buvo pažeminę Izraėlį. — (2) *Dievas maloningas...* Plg. Ps. 85,5; Joėl. 2,13. — (3) *Atimk iš manęs...* Mozė ir Elijas maldavo Viešpatį sielvarto valandą, kad atimtų iš jų gyvybę, bet jie turėjo svarbesnių priežasčių, nekaip Jona. Plg. Sk. 11,15; 3 Kar. 19,4. — (4) *Ar manai...* Dievas nori, kad pats Jona susiprastų negerai darąs, kad jis pasiklaustų savo proto ir sąžinės.

(5) *Iki išvys...* Viešpačiui Jona nieko neatsakė. Jo įspėjimą jis tikriausiai savaip supranta, kad reikia

civitatis: et fecit sibimet umbra-
culum ibi, et sedebat subter illud
in umbra, donec videret quid ac-
cideret civitati. 6 Et praeparavit
Dominus Deus hederam, et as-
cendit super caput Ionae, ut es-
set umbra super caput eius, et
protegeret eum: laboraverat enim:
et laetatus est Ionas super he-
dera, laetitia magna. 7 Et paravit
Deus vermem ascensu diluculi in
crastinum: et percussit hederam,
et exaruit. 8 Et cum ortus fuisset
sol, praecepit Dominus vento ca-
lido, et urenti: et percussit sol
super caput Ionae, et aestuabat:
et petivit animae suae ut more-
retur, et dixit: Melius est mihi
mori, quam vivere.
9 Et dixit Dominus ad Ionam:
Putasne bene irasceris tu super
hedera? Et dixit: Bene irascor ego
usque ad mortem. 10 Et dixit
Dominus: Tu doles super hede-
ram, in qua non laborasti, neque
fecisti ut cresceret, quae sub una
nocte nata est, et sub una noc-
te periit. 11 Et ego non parcam
Ninive civitati magnae, in qua
sunt plusquam centum viginti
milia hominum, qui nesciunt quid
sit inter dexteram et sinistram
suam, et iumenta multa?

ten pasidarė sau palapinę ir sė-
dėjo po ja ūksmėje, iki išvys, kas
atsitiks miestui. 6 Ten Viešpats
Dievas išaugino moliūgą, ir tas
pakilo viršum Jonos galvos, kad
būtų ant jo galvos ūksmė ir deng-
tų jį, nes jis kentėjo. Tai Jona
džiaugėsi labai dideliu džiaugs-
mu dėl moliūgo. 7 Kitą dieną
aušrai pasirodžius, Dievas siuntė
kirminą, kurs pakando moliūgą,
ir tas sudžiūvo. 8 O kai patekėjo
saulė, Viešpats davė įsakymą kar-
štam ir svilinančiam vėjui, ir sau-
lė kaitino Jonos galvą, taip kad
jis alpo. Tuomet jis linkėjo sau
mirti ir sakė: Geriau man mirti,
kaip gyvam būti.

9 Bet Viešpats tarė Jonai: Ar
manai, kad tu teisingai pyksti dėl
moliūgo? Jis tarė: Aš teisingai
pykstu net iki mirčiai. 10 Bet Vieš-
pats tarė: Tau skaudu dėl mo-
liūgo, dėl kurio tu nevargai ir nie-
ko nedarei, kad jis augtų, kurs
per vieną naktį atsirado ir per
vieną naktį žuvo, 11 o aš neturė-
čiau pasigailėti didelio Ninivės
miesto, kuriame yra daugiau kaip
šimtas dvidešimts tūkstančių žmo-
nių, kurie nemoka atskirti dešinės
nuo kairės, be to, daug galvijų.

---

palaukti, iki bausmė bus siųsta. — (6) *Moliūgą:* riciną (ebr. t.), kurs iš tikrųjų rytų šalyse labai greitai auga ir išaugęs siekia keturių metrų. Tačiau per vieną naktį be ypatingo Dievo sutvarkymo toks išaugti negali. — *Kad būtų ant jo... kentėjo.* Ebr. t.: kad jis turėtų ant savo galvos ūksmę, ir būtų išgelbėtas iš savo nelaimės. — (8) *Karštam...* Ebr. t.: rytų vėjui.

(10) *Tu nevargai...* Ar teisinga, kad tu liūdi dėl ricino, kurio juk tu neauginai, ir kad aš turėčiau be pasigailėjimo leisti žūti tokiai daugybei žmonių, kuriuos aš sutvėriau? (Teod. Kir.). — (11) *Kuriame yra...* Tame mieste, be to, yra daugelis tokių, kurie dar nesinaudoja savo protu, todėl negalėjo nė nusidėti. Vienas žmogus juk daugiau vertas, negu tūkstančiai ricinų, ir tu galėtumei džiaugtis, jei žūtų tokia žmonių daugybė. — Jei Ninivėje buvo 120.000 mažų vaikų, tai viso gyventojų turėjo būti bent ne mažiau, kaip 600.000: kiti tačiau spėja, kad jų buvę Ninivėje arti 2 milijonų. Išgirdęs šiuos žodžius, Jona, be abejo, turėjo susigėdinti ir atiduoti tinkamą garbę gailestingajam Viešpačiui.